

До
 Председателя на научното жури
 за присъждане на образователната
 и научна степен „доктор“ по
 докторска програма „Счетоводна
 отчетност, контрол и анализ на
 стопанската дейност (контрол)“

С Т А Н О В И Щ Е

От член на научно жури:

Доц. д-р Олег Йорданов Димов, преподавател в УНСС , факултет “ФСФ”, катедра “Финансов Контрол”, научна специалност: “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол)”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол)” на докторант Стефан Александров Белчев, D020114113.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № 1289 от 20.12.2017 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“.

Автор на дисертационния труд: Стефан Александров Белчев

Научен ръководител: доц. д-р Крум Петков Крумов

Тема на дисертационния труд: „Проблеми и перспективи в развитието на вътрешния одит в публичния сектор“

1. Информация за дисертанта

ОБРАЗОВАНИЕ:

ИНСТИТУТ:	ВФСИ „Д.А.Ценов” – гр.Свищов
ДАТА: ОТ (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	1989
ДО (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	1995
ОБРАЗОВАНИЕ И СПЕЦИАЛНОСТИ:	▪ Финанси ▪ Икономика и управление на промишлеността

**ДОПЪЛНИТЕЛНИ
АНГАЖИМЕНТИ:**

- Зам.председател на Управителния съвет на ИВОБ от юли 2016 г.
- Председател на Одитния комитет на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД от декември 2017 г.;
- Председател на Надзорния съвет на „ББР“ АД за периода 2013 – 2014 г.;
- Член на Одитния комитет на „ББР“ АД за периода 2010 – 2014 г.;
- Член на Съвета на директорите на УМБАЛСМ „Пирогов“ за периода 2012 – 2013;
- Председател на Одитния комитет на „БАЕЗ“ ЕАД през 2009 г.;
- Член на Одитния комитет на ДФЗ за периода 2008 – 2009;
- Член на Контролния съвет на ИВОБ за периода 2006 – 2010;
- Член на ИВОБ от 2003 год.;
- Докторант към СА „Д.А.Ценов“ гр. Свищов по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“;
- Лектор към Школата по публични финанси на МФ;
- Лектор към ИВОБ;
- Лектор към ТАІЕХ с проведени лекции, обучения и презентации в Украйна и Азербайджан, свързани с вътрешния одит и контрол – 2011, 2012 и 2014;
- Краткосрочен експерт по проект на ЕС в Ливан „*Technical Support for the modernization of Public Procurement in Lebanon*” with identification number ENPI/2013/327622“;
- Краткосрочен експерт по проект на ЕС в Косово „*Improving Administrative Capacities in the Area of Public Procurement in Kosovo* Europe Aid/132388/C/SER/XK
- Бивш член на РЕМ-PAL CoP – инициатива на Световната банка за развитие на вътрешния контрол и одит с участия в Словения, Молдова, Турция и Грузия;
- Квалифициран външен оценител по вътрешен одит с извършени оценки в „Български Пощи“ ЕАД, НСО, общини – Варна, Димитровград, Велико Търново;
- Извършен независим външен одит на проект: „Подготовка на инвестиционни проекти за пречиствателни станции на отпадни води, канализационни и водопроводни мрежи по Приоритета ос 1 на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” за населените места от Община Долни Дъбник с над 2000 е.ж. - гр. Долни Дъбник, с. Садовец, с. Крушовица и с. Горни Дъбник”, по договор за безвъзмездна финансова помощ № 58 – 131 – С061 по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.” от 12.01.2009 г., финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”

**ДОПЪЛНИТЕЛНИ
КВАЛИФИКАЦИИ И
ОБУЧЕНИЯ:**

- Сертифициран вътрешен одитор в публичния сектор от месец ноември 2006 год.;
- Участие в обучение по одит на ЕС – Барселона/Испания, октомври 2012;

- Участие в обучение по финансово управление на ЕС – Милано/Италия, юни 2012;
- Изучаване на добри практики по управление на риска в Лондон/Великобритания, февруари 2010;
- Участие в обучение по финансово управление на Структурните фондове – Дъблин/Ирландия, юни 2007;
- Участие в международен семинар за вътрешен одит в Париж/ Франция, февруари 2007;
- Участие в обучение по предотвратяване на измами - организиран от USAID - февруари 2006;
- Участие в обучение за сертифицирани вътрешни одитори, организиран от ИБО от ноември 2004 – май 2005;
- Участие в работна група за разработване на алтернативни модели на COSO модела. Практическо приложение, февруари 2005г.;
- Участие в обучение по вътрешен контрол – Любляна/Словения, октомври 2004г.;
- Учебен семинар организиран от DG Audit for National Officers за организацията на държавния вътрешен финансов контрол в България, Румъния и Словакия, Европейската комисия – Брюксел/ Белгия, март 2000г.;

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Контрол)“ към катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“, факултет „Стопанска отчетност“ на СА „Д. А. Ценов“, съгласно Заповед на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ № 14/08.01.2014 г.

Обучението е осъществено в *задочна* форма, финансирано от държавата, извършено от катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ при СА „Д. А. Ценов“, предвидено в Заповедта за периода от 07.01.2014 г. до 06.01.2018 г.

Кратка информация за изпълнението на индивидуалния план

♦ Докторант Белчев е положил успешно необходимите изпити и е изпълнил всички заложи изисквания в индивидуалния план.

♦ Дисертационният труд е обсъден от Катедрения съвет на катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов на 05.12.2017 г. и е насочен за защита пред научно жури.

ПРОФЕСИОНАЛЕН ОПИТ

Дата: От (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	януари 2017 -
До (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	до момента

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ:	София, България
МЕСТОРАБОТА:	Министерство на финансите Дирекция “Методология на контрола и вътрешен одит”
Позиция:	Директор
ОПИСАНИЕ:	Основни задължения: ▪ Да подпомага министъра при разработването и актуализирането на единна методология по вътрешен одит и контрол в публичния сектор и да подпомага нейното прилагане; ▪ Да координира и подпомага професионалното обучение в областта на финансовото управление и контрол и вътрешния одит; ▪ Да подпомага ръководството на МФ с безпристрастна и независима оценка от страна на ръководената дирекция за текущото състояние и функциониране на системите за финансово управление и контрол в МФ; ▪ Да подпомага ръководството на МФ с безпристрастна и независима оценка от страна на ръководената дирекция за нивото на съответствие на дейността на МФ и ВРБК, със законодателството, вътрешните актове, подписаните споразумения и договори и др.;

ДАТА: ОТ (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	април 2006 -
ДО (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	до декември 2016
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ:	София, България
МЕСТОРАБОТА:	Министерство на финансите Дирекция “Вътрешен одит”
Позиция:	Директор
ОПИСАНИЕ:	Основни задължения: ▪ Да подпомага ръководството на МФ с безпристрастна и независима оценка от страна на ръководената дирекция за текущото състояние и функциониране на системите за финансово управление и контрол в МФ; ▪ Да подпомага ръководството на МФ с безпристрастна и независима оценка от страна на ръководената дирекция за нивото на съответствие на дейността на МФ и ВРБ, със законодателството, вътрешните актове, подписаните споразумения и договори и др.;

ДАТА: ОТ (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	октомври 2005 -
ДО (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	април 2006
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ:	София, България
АДМИНИСТРАЦИЯ:	Министерство на финансите Дирекция "Вътрешен контрол"
ПОЗИЦИЯ:	Държавен експерт
ОПИСАНИЕ:	Основни задължения: Методология и хармонизация на вътрешния одит в публичния сектор;

ДАТА: ОТ (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	Февруари 2001
ДО (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	Октомври 2005
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ:	София, България
АДМИНИСТРАЦИЯ:	Министерство на финансите Агенция за държавен вътрешен финансов контрол
ПОЗИЦИЯ:	Държавен вътрешен одитор
ОПИСАНИЕ:	Основни задължения: - Извършване вътрешен одит на разпоредители с бюджетни средства; - Проверка на договорните процедури; - Проверка на счетоводните процедури. <i>Вътрешен одит на БНТ, Министерски съвет и неговата администрация, Министерството на финансите, делегиран вътрешен одитор в МОН и др.</i>

МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ:	София, България
АДМИНИСТРАЦИЯ:	Министерство на финансите Главно управление „Държавен финансов контрол“

Позиция:	Финансов експерт
ОПИСАНИЕ:	Основни задължения: ▪ Извършване контрол на разпоредители с бюджетни <i>/кредити/</i> фондове; ▪ Проверка на договорните процедури; ▪ Проверка на счетоводните процедури; <i>Финансови ревизии на БТА, посолството на РБ в Канада, Министерството на правосъдието, Министерството на външните работи и др.</i>

ДАТА: ОТ (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	Април 1998
ДО (МЕСЕЦ/ГОДИНА)	Декември 1999
МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ:	София, България
АДМИНИСТРАЦИЯ:	Министерство на финансите Главно управление „Държавен финансов контрол“ София-град
Позиция:	Главен ревизор
ОПИСАНИЕ:	▪ Извършване финансов одит на разпоредители със средства на Държавния бюджет; ▪ Проверка на приложените счетоводни процедури; ▪ Проверка на договорните процедури; <i>Финансови ревизии на Митница „Аерогара“, Славянски университет, НБТУБ и др.</i>

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

. Дисертационният труд е в обем от 212 стандартни страници и се състои от въведение, изложение в четири глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Изложението е онагледено със 5 таблици и 32 фигури. В общия обем на дисертацията се включват още: декларация за оригиналност и достоверност, списък на цитираната и използваната литература – 153 източници, от които 18 на кирилица и 134 на латиница; 2 електронни ресурса; 18 нормативни акта и други документи.

Във въведението труд се обосновават актуалността и значимостта на темата. Определени са обектът, предметът на изследване, основната цел и задачите с които тя се реализира. Формулирана е защитаващата теза и са представени методологията на изследването и ограничителните условия.

В глава 1 "СЪСТОЯНИЕ НА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР" е описано развитието на професията „вътрешен одитор“ в световен, европейски и национален мащаб. Дадени са специфични характеристики на вътрешния одит в публичния сектор, като е посочена нормативната уредба и условия за работа на вътрешния одитор.

В резултат на направения критичен анализ е констатирано :

-„засилената регулираща роля на министъра на финансите по осъществяването на вътрешния одит..... В резултат на това министърът на финансите получава несъответстваща на статута му власт „

-Предлага се „основополагащи принципи от ЗФУСПС да се включат в Закона за устройство на държавния бюджет, респ. Закона за публичните финанси.” Като аргумент е посочено европейското законодателство, където същите са уредени с Регламент 1605/2002 г.

В гл.2. „ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ УПРАВЛЕНИЕТО И ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР” са анализирани отношенията между управлението, вътрешния контрол и вътрешния одит в публичния сектор. В резултат на това е изведена синергията на зависимостта „вътрешен одит – управление“, Вътрешният одит – одитен комитет. Особено внимание е отделено на мотивацията и финансовите стимули във вътрешния одит, . сертификацията и. оценка на качеството на одитната дейност. Извършен е обстоен анализ на мястото на вътрешния одит в децентрализираното управление на общините.

В гл.3 „ПРОБЛЕМИ В РАЗВИТИЕТО НА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР” са посочени състоянието и проблемите на вътрешния одит в публичния сектор на Република България според

автора. За целта е извършено проучване . Като проблеми са открити :

- професионализъм и полза от дейността им;
- ефективност и индикатори за нейната оценка;

- контролната среда в която функционира вътрешния одит в ПС.

В гл.4 ПЕРСПЕКТИВИ И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ВЪТРЕШНИЯ ОДИТ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР” се разглеждат перспективите.

На първо място това са институционалните възможности за сътрудничество и избягване на административното съперничество/.Въпрос които почти не е разглеждан в специализираната литература./.

На второ място това е ръководство, насочено към утвърждаване на риск – модела на управление.

На трето място направен е опит за извеждане на приоритетите за развитие на ВКПС.

3. Оценка на получените научни приноси и научно-приложни резултати

Според автора налице н са следните приноси в дисертационния труд.

„1. Проучването на теорията и практиката на вътрешния одит позволява да се открояват критичните точки на дисбаланс между теория, законодателство (в т.ч. Стандарти) от една страна и приложимото на практика. Предложени са и промени в нормативната уредба.

2. Изследвани са връзки и зависимости на редица одиторски практики, водещи до увеличаването или намаляване на добавената стойност, създавана от вътрешния одит.

3. Предложени са примерни ключови индикатори за вътрешен одит в публичния сектор, които създават възможност да се подобри ефективността на вътрешния одит, както и повишават неговата полезност.

4. На база на проведеното проучване са определени минималните изисквания към основните одиторски компетенции.”

Посочените приноси според автора имат научно-приложен характер.

Според реценцента като научни приноси могат да се посочат още :

1.Извеждането на тенденции в областта на ВКПС.

2.Моделиране на бъдещото състояние на ВКПС.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

За целите на настоящата защита на докторант Белчев са приложени пет броя публикации. Съобразно приложения списък с публикации по дисертацията, те са разпределени в структурно и количествено отношение:

- студии – 2 броя;
- статии – 3 броя.

Публикациите са свързани с дисертацията и са позволили на научната и професионалната общественост да се запознае с основните идеи от разработената дисертация.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът е написан в съответствие с изискванията. В него ясно и точно е представено основното съдържание на дисертацията.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

6.1.Докторантът счита ,че „ одитът е конкретна форма на контрол”.

Налице са и други мнения на водещи учени по този въпрос и моля докторанта да докаже своята теза.

6.2.Авторът предлага промени в нормативната база.Съгласно ЗНА се изисква да бъде направена оценка на въздействието на предложените промени.Такава в представения труд не е направена и моля автора да извърши такава .

6.3.Очевидно е ,че вътрешния контрол завзема все повече територии от управлението. До къде ще стигне,какви са границите?

6.4.Какви са перспективите пред един съвършен вътрешен одитор ?

6.5.Каква е степента на информационна асинхронност между вътрешния одитор и ръководството?

7. Заключение

Изложеното по-горе ми дават основание да гласувам **КАТЕГОРИЧНО** с „ДА“ за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Стефан Александров Белчев – докторант в задочна форма на обучение към катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“, факултет „Стопанска отчетност“ на СА „Д. А. Ценов“ по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

София, 12.02.2018 г.

Изготвил становището:
(доц. д-р О.Димов)